N°. 261. **DE GRONDWET.** 185[illegible].

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels, ... ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DINGSDAG 28 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De motie van orde van den Heer Groen.

II.

De eerste reden, waarom de aanneming van de motie van orde, naar ons oordeel, afkeurenswaard is, bestaat daarin, dat hare *ontvankelijkheid* niet wel heeft kunnen verdedigd worden. Men heeft het zelfs der moeite niet waard gekeurd, om dit argument van bestrijding der motie te wederleggen; of liever: men was van de onmogelijkheid dier bestrijding zóó overtuigd, dat men er niet op antwoordde en eenvoudig zeide: „De Kamer zal beslissen." Dat kon de heer GROEN ook gerust zeggen; want het is naar den oorsprong dezer Kamer, voldoende, dat eenig voorstel kome van de constitutionnele partij, of dat door haar eenig vraagstuk worde opgeworpen, om in die Kamer eene, tot verwerping, of tot sluiting der discussie gewillige meerderheid te vinden. In zoo ver verloochent deze Kamer dan ook haar oorsprong niet.

De niet-ontvankelijkheid der motie sprong duidelijk in het oog; en het was daarom niet ten onregte, dat leden der constitutionnele partij hunne overtuiging uitspraken, dat „de Kamer de motie niet *kon* aannemen." Immers wat is gebeurd?

Onderscheidene leden hadden, bij de algemeene discussiën, het woord gevoerd over de wetsontwerpen regelende het herstel van het Indisch muntwezen. Daaronder behoorden de heeren SLOET TOT OLDHUIS en THORBECKE. Terwijl eenige leden hunne bezwaren tegen de wetten, uit die wetten zelve geput, hadden kenbaar gemaakt, verklaarden beiden, dat andere omstandigheden hun zouden beletten, de wetten met hunne goedkeurende stem te bekrachtigen.

De heer SLOET TOT OLDHUIS verklaarde, dat hij voortaan zijn vertrouwen moest ontzeggen aan een Min. van Koloniën, die, naar zijne meening, door het in werking brengen van het bekende besluit van 13 Jan. jl. „het zegel der geheimhouding drukte op de administratie van geheel Nederl. Indië, en alzoo het stoffelijk „en zedelijk beheer over 20 millioen menschen onttrok „aan de kennis van het Nederl. volk, van zijne vertegenwoordigers en van die der beschaafde wereld." De heer SLOET achtte, dat het pligtmatig werd, „om alle „vertrouwen te ontzeggen aan een bestuur, dat het „daglicht over zijne handelingen schuwt," en hij maakte er dan ook een gewetensbezwaar van, om „eene operatie „die over zoo vele millioenen loopt, zonder eenige „waarborgen in de wet zelve, toe te vertrouwen aan „eene Regering, die voortaan in het duister wil besturen."

De heer THORBECKE behandelde een ander punt en legde, niet minder duidelijk dan de heer SLOET, de redenen bloot, waarom hij, werd hij door den Minister van zijne meening niet teruggebragt, tegen de aanhangige wetten stemmen zoude. De heer THORBECKE stond steeds het beginsel voor, dat de vertegenwoordiger *de voorstellen*, niet *de personen*, heeft te onderzoeken; en sedert een jaar is menigmaal gebleken, hoe getrouw de voormalige Minister aan dit heilzame, en een waarachtig staatsman waardig beginsel is gebleven. Maar de heer THORBECKE meende — en wij gelooven, te regt — dat ook de toepassing van dat beginsel hare grenzen had, gelijk elke deugd in het algemeen hare grenzen heeft, wil ze niet in ondeugd ontaarden. Het was den heer THORBECKE namelijk en aan vele leden der Kamer toegeschenen, dat de Minister van Koloniën, weigerende te antwoorden op de vragen, die de heer VAN ECK hem onlangs, met verlof der Kamer gedaan had, niet had voldaan aan den pligt, hem bij art. 89 der Grondwet opgelegd; het was hem toegeschenen, dat de Minister zich daardoor aan zijne grondwettige verantwoordelijkheid heeft willen onttrekken; dat hij zijne daad had willen schuiven op den Koning; dat hij zijn eigen contreseign had verloochend. Was *deze* meening gegrond: de heer THORBECKE verklaarde, dat hij dán onmogelijk eenigen maatregel kon goedkeuren, voorgesteld door een persoon, die een van zijne eerste grondwettige pligten scheen te verzaken. De heer THORBECKE verklaarde bovendien, dat hem dit alles zoo was [illegible] en hij had het woord gevraagd, vóór dat de Minister aan het woord kwam: „dewijl ik *wensch* den Minister de gelegenheid „te geven *dien schijn weg te nemen*; dewijl, zoo ik hem „verkeerd mogt hebben verstaan, ik wensch, *dat de Minister mij inlichte*, en, op zulk een gewigtig punt, des „noods, (d. i. als de Min. *niet* verkeerd verstaan was „geworden) amende honorable doe."

Wie, die onpartijdig en onvooringenomen oordeelt, kan in die beide redevoeringen iets anders zien, dan de blootlegging van motieven, die tot de afstemming eener in discussie gebragte wet moesten leiden? Bovendien, terwijl de heer SLOET zijn bepaald besluit kenbaar maakte, wenschte de heer THORBECKE, dat de Minister den *schijn* kon wegnemen, die op hem rustte.

Het is zoo weinig waar, dat de redevoeringen van deze beide afgevaardigden inhielden „eene aan het aanhangige wetsontwerp eigenlijk vreemde quaestie", gelijk de heer GROEN *den volgenden dag* geliefde te verklaren, dat de Voorzitter beide sprekers hunne redevoeringen ten einde liet brengen, zonder hen tot de orde te roepen of hen te vermanen, binnen de grenzen der discussie te blijven. Het was dan ook eerst den volgenden dag, dat de motie werd gedaan; en al dadelijk kon het vreemd schijnen, dat dezelfde Voorzitter, die toegestaan had, dat de heeren SLOET en THORBECKE ongestoord hunne motieven tot verwerping ontwikkelden, bij de opening der zitting de leden uitnoodigde, „om aan de ontwikkeling van de gronden, die tot ver„werping konden leiden, geene zoodanige uitbreiding „te geven, dat de discussie terug werd gebragt op „onderwerpen, die vroeger behandeld zijn en waarover „de beraadslaging toen is gesloten verklaard". En daarop volgde onmiddellijk de motie van den heer GROEN. Wij constateren deze omstandigheid, omdat zij de meening wettigt: dat men den Minister van Koloniën, coute qui coute, zij het ook ten koste van de vrijheid van discussie, *wilde* redden, en dat de zaak vooraf was besproken. Wij zien, in het laatste, op zich zelf, geen kwaad; maar met het oog op een, meestal ongegrond verwijt, tegen de *vorige* Kamer gerigt, meenen wij te moeten constateren, dat *deze* Kamer althans, eene motie van orde, buiten de Kamer behoorlijk voorbereid, *in* de Kamer scheen gebragt te hebben.

Bij al dat vreemde is niet het minst vreemde geweest, dat juist de heer GROEN ééne motie voorstelde, met het doel om de discussie „op een zuiver standpunt „terug te brengen; zoodat de twee vraagpunten: de „deugdelijkheid van de wet en het vertrouwen in „den Minister worden afgezonderd". De partij-rigting maakte van den heer GROEN, plotseling naar het scheen, een voorstander van het strikt blijven binnen de grenzen der discussie. Men sla al de jaargangen van het *Bijblad* op, zoolang de heer GROEN zitting had in de Kamer, en men wijze ons ééne redevoering van dien Heer over eenig belangrijk wetsontwerp, waarin niet „vreemd aan de quaestie" werd gedebatteerd „over de Souvereiniteit van het Huis van Oranje", over het weinige vertrouwen, dat de Natie stelde in de Regering; en men wijze ons eene belangrijke wet aan, die, onder het vorig ministerie, door den heer GROEN niet verworpen werd, juist *omdat* hij in dat ministerie geen vertrouwen stelde! En toch: het is dezelfde heer GROEN, die nu de discussie op „haar zuiver standpunt" wilde terugbrengen en een onderdeel van die discussie afsnijden, waarvan hij tallooze malen tot zelfs bij de nietigste aanleiding, meer dan gebruik, ja welligt misbruik had gemaakt! Zeer juist antwoordde dan ook de heer THORBECKE, dat hij *den heer* GROEN wel niet zou behoeven te herinneren „dat voor den „volksvertegenwoordiger de ministeriële verantwoordelijk„heid *altijd* aan de orde is." [illegible] de aanneming der discussie toonde [illegible] heer THORBECKE [illegible] telijk, door de rede des ministers van den [illegible] te beantwoorden, dat die verantwoordelijkheid [illegible] altijd aan de orde is; [illegible] het [illegible] schrift" was uitgereikt, dacht er niemand aan, om den heer THORBECKE zijn grondwettig regt te betwisten. De motie van orde was zóó weinig ontvankelijk, dat de voorsteller het niet waagde, om, op voorstel van den voorzitter, daaraan het verbod, om op de interpellatie over het besluit van 13 Januarij terug te komen, te verbinden.

De niet-ontvankelijkheid der motie werd bovendien door den heer THORBECKE zeer duidelijk aangetoond. „Mijne korte rede" — zeide hij — „was geen incident; „het was de verklaring van een motief, dat ik hebben „kon, om tegen het ontwerp te stemmen: een motief „dat ik wenschte door den minister te zien wegnemen. „Mij dunkt, men zou, *op deze wijze te werk gaande*, „de beraadslaging over de redenen, die men hebben „kon om een wetsontwerp hetzij goed, hetzij af te keuren, *steeds vóór den afloop van de beraadslaging over „het wetsontwerp, door eene dergelijke motie kunnen* „AFSLUITEN." Inderdaad, zal men in de kamer op deze wijze te werk gaan, de vrijheid van discussie zal zijn gedood; het vragen van eenige inlichting zal onmogelijk gemaakt, het blootleggen van bezwaren belet worden. Men zal elke inlichting, elk bezwaar, elke vergelijking, elke herinnering, elken historischen terugblik kunnen afsnijden van de discussie, en door eene motie de bevoegdheid van den volksvertegenwoordiger beperken en een minister van zijne verpligting om te antwoorden, ontslaan. En, wij zeggen het met leedwezen, van die strekking is reeds meermalen gebleken; en wij herinneren ons nog levendig, hoe de Voorzitter een lid in de rede viel, omdat dit lid eene vergelijking ontleende aan de discussie over de wet op de kerkgenootschappen!

Ook om eene andere reden was de motie van orde niet-ontvankelijk. De Kamer had, ten aanzien van de interpellatie van den heer VAN ECK, *niets* besloten: dit vraagstuk bleef dus nog altijd aan de orde. Wij hebben het steeds betreurd als een gebrek in het reglement van orde, dat niet bepaald is, dat elke interpellatie door eene gemotiveerde orde van den dag moet worden besloten; want de Natie weet nimmer, wat de Kamer, soms na langdurige en gewigtige debatten, eigenlijk heeft gewild. Van daar, dat ieder de strekking van zoodanige interpellatie uitlegt van *zijn* standpunt en naar *zijne* opvatting, hetgeen niet gebeuren kan, wanneer eene gemotiveerde orde van den dag ware aangenomen. De heer GROEN heeft willen beweren, dat de Kamer zich tevreden had verklaard omdat niemand den Minister had tegengesproken; eene vreemde bewering uit den mond van den man, die, nog kort geleden, heeft doen drukken, dat hij zelfs niet verantwoordelijk wilde zijn voor elk woord, dat hij zelf in *de Nederlander* heeft geschreven of schrijven zou! Het onhoudbare dier bewering werd dan ook zeer juist aangetoond door den heer VAN ECK, die hem te gemoet voerde, dat de Kamer zich dan ook vereenigd had met *zijne* bezwaren, „want niemand had ook *daartegen* geprotesteerd."

Ondanks al deze omstandigheden is de motie van orde toch aangenomen; wat meer is, het eenig antwoord op het argument van niet-ontvankelijkheid was: „De Kamer *zal* beslissen." Het is dan ook [illegible] *oorsprong* dezer Kamer, die de aanneming [illegible] van eene motie, welke de vrijheid [illegible] merde en het regt van den volksvertegenwoordiger [illegible] verkortte. Eensgezind in [illegible] eens[illegible]tionnaire gezind in [illegible] *die* meerdermotie van orde [illegible] der negen leden geheid, die [illegible] den maatregel, maar, zoo bleken, [illegible] de *personen*.

[illegible] Gesteld evenwel, dat de motie wél ontvankelijk ware, dan blijft nog over te onderzoeken, of de Kamer, [illegible] den Minister van Koloniën een votum van vertrouwen te schenken, voldaan heeft aan hetgeen de heer GROEN als haar *pligt* karakteriseerde. „*Hoe dit „zij, onze pligt is het*" — aldus sprak hij — „*ook „om de waardigheid der Kamer*, NA TE GAAN *of de*

»Minister zich onttrokken heeft aan zijnen grondwettelijken pligt.«

Ook van dat standpunt beschouwd, zal het blijken, dat de Kamer dat »nagaan« verzuimd, »onderzoek« geschroomd, en, op goed geloof af, een bewijs van vertrouwen heeft uitgereikt, dat, na het schitterend blijk van wantrouwen later aan dien zelfden Minister gegeven, inderdaad welligt een anti-revolutionnaire en reactionnaire ironie is geweest.

Wij ontvangen van onderscheidene geëerde zijden de vragen ter beantwoording: waarom de voortzetting van »*Vleesch of visch?* open brief aan Prof. G. J. Mulder« niet wordt gegeven, en de lezers van *de Grondwet* zoo lang van de *Nederlanderachtigheden* zijn verstoken gebleven?

Wij haasten ons te antwoorden, dat de belangrijke discussiën der Tweede Kamer in de laatste dagen, bij ons verlangen om die zoo uitvoerig mogelijk mede te deelen, en te gelijk, in opzettelijke beschouwingen, op haar gewigt te wijzen, de voortzetting van de behandeling dezer beide onderwerpen tot dusver hebben verhinderd.

Nog deze week hopen wij in de gelegenheid te zijn, aan het uitgedrukte verlangen te voldoen. Met *de Nederlander* hebben wij, 't is waar, eene lange rekening te vereffenen; wij zullen ons best doen, den achterstand zoo spoedig mogelijk aan te zuiveren.

Buitenland.

ENGELAND.

De hertog van Cambridge heeft, van een aanzienlijken staf vergezeld, den 23 dezer Londen verlaten, ten einde zich over Parijs naar het leger in het Oosten te begeven. Hij zal door den Keizer op de Tuilerieën ontvangen worden.

FRANKRIJK.

De zaak van den heer de Montalembert houdt steeds de algemeene aandacht bezig. De keizer heeft de vice-presidenten van het Wetgevend ligchaam bij zich doen ontbieden, om hun te kennen te geven, dat elke stap met het oog op het treffen eener schikking doelloos zijn zou. De commissie zal Maandag haar rapporteur benoemen; het verslag zal, naar men verwacht, aanstaanden Donderdag worden gedaan. De beraadslaging over die aangelegenheid zal alzoo Vrijdag of Zaturdag kunnen gehouden worden.

TURKIJE.

Een te Londen ontvangen berigt uit Bucharest meldt, dat Keizer Nicolaas de verovering van Kalafat verlangt, ten koste van wat ook. Ter bereiking van dat doel zullen noch menschenlevens noch geld worden gespaard. Het Russisch paleis te Konstantinopel is gereclameerd tot woning van lord Raglan. Twee stoomschepen zijn naar Athene gezonden.

Achttien Engelsche oorlogschepen zijn den 25en Nijborg gepasseerd. Zes groote oorlogschepen zijn in het gezigt van Kiel omler van Holstein.

Uit Kopenhagen wordt gemeld, dat de Britsche admiraal Napier, na de beide Holmen te hebben bezigtigd, den 21en aan boord van zijn stoomschip Valorous, naar zijne vloot, in de bogt van Wingo, is teruggekeerd. Hij moet verklaard hebben, de voorkeur te geven aan de bogt van Kiöge, boven die van Kiel, als ankerplaats voor zijne scheepsmagt.

De uitrusting van de Fransche oorlogschepen, welke deel zullen nemen aan de expeditie in de Oostzee, wordt thans ijverig voortgezet. Den 22 werden te Brest verwacht de schepen *Trident* en *Zénobie*. Aldaar waren destijds vereenigd de schepen: *Tage, Breslaw, Jemmappes* en *Inflexible*, welke laatste bodem de vlag zou voeren van den commanderenden admiraal Parceval-Deschênes. Weldra zouden de fregatten *Psiché, Aventure, Néréide* en *Calypso* gereed zijn om in zee te steken.

Het driedubbel verbond tusschen Engeland, Frankrijk en Turkije, is den 12en geteekend en zal gepubliceerd worden na aankomst van de hulptroepen te Konstantinopel.

De Banshee brengt naar Malta het bevel aan de Engelschen over, om zich onmiddellijk in te schepen en hunnen togt naar de Dardanellen voort te zetten.

De Russen zijn uit het Turksche Rijk verdreven.

— Uit Konstantinopel wordt volgens de laatste berigten van den 13 dezer gemeld, dat eene aanzienlijke Russische flotille Sebastopol heeft verlaten, om 12.000 man naar Sudschuk-kale over te brengen. Er was een gerucht in omloop van een gevecht in de Zwarte zee.

Een telegrafisch berigt uit Weenen meldt, dat de veldtuigmeester, baron Hess, met eene bijzondere zending naar Berlijn is vertrokken.

Een telegrafisch berigt uit Konstantinopel over Marseille ontvangen, deelt mede, dat onder de regten, welke aan de Christenen zullen worden toegekend, voorkomt het eigendoms-regt. De firman, tot het verleenen van die concessiën, zal, na de aankomst der vereenigde troepen, in Turkije worden openbaar gemaakt.

— De Engelsche kanselarij heeft bekend gemaakt, dat de vaart op den Donau door de Russen is gestremd, en dat honderde vaartuigen, met graan beladen, daardoor verhinderd worden de rivier te verlaten. Dit berigt heeft eene zeer groote verontwaardiging doen ontstaan. Door dien maatregel van de Russische overheid worden handel en scheepvaart zeer benadeeld. Twee stoombooten van vereenigde vloot zijn onmiddellijk derwaarts gezonden, om zich van de waarheid der berigten te overtuigen. Zoo zij echt bevonden worden, zal eene scheepsmagt de belemmeringen vernielen en de vrije vaart herstellen. Het verbod van uitvoer van granen uit Odessa heeft te Konstantinopel eene tijdelijke schaarste van levensmiddelen te weeg gebragt. De Porte heeft terstond de noodige maatregelen genomen, niet alleen om in de behoefte van het gebruik te voorzien, maar ook om de orde te handhaven in geval er pogingen om onrust te wekken mogten plaats hebben. De posten zijn verdubbeld, maar die voorzorgen schijnen gelukkig noodeloos te zijn. De bevolking ziet met vertrouwen en met vreugde de komst van het hulpleger te gemoet, overtuigd dat die komst den toestand zal veranderen en eene verligting zal aanbrengen, in het lijden dat zij nu reeds ondervindt.

Z. M. de keizer van Oostenrijk heeft dadelijk, na zijne terugkomst te Weenen, den Russischen ambassadeur, baron von Meijendorff, in een bijzonder gehoor ontvangen. Naar men verzekert, heeft de genoemde staatsman daarbij te kennen gegeven, dat zijn meester, de keizer van Rusland, allezins bevredigd is met de verklaring der Oostenrijksche Regering, dat deze eene gestrenge onzijdigheid in acht zou nemen, maar dat de openbare aangelegenheden van dien aard zijn, dat zij eene niet te berekenen wending kunnen nemen, en dat de Keizer zich alzoo, voor zijne eigene zekerheid, genoopt vindt, om eene nadere verklaring te verlangen, nopens de mogelijke omstandigheden, onder welke Oostenrijk van deze onzijdigheid zoude moeten afzien en nopen de zijde, aan welke deze mogendheid zich afslaan zoude moeten scharen. Daarna heeft Z. M. gehoor verleend aan den Pruissischen adjudant von Manteuffel, die met eene bijzondere zending des Konings belast, zich eerst naar Munchen en vervolgens herwaarts heeft begeven. Naar men verneemt, betreft zijne zending de door Oostenrijk en Pruissen te nemen gemeenschappelijke maatregelen, ter beveiliging van de Staten van het Duitsch-Verbond.

— Er waren in de laatste dagen geruchten in omloop, dat er in de Zwarte Zee reeds eene botsing tusschen de Russische en de vereenigde vloten had plaats gehad. Uit alle opgaven blijkt, dat dit gerucht hoogst onwaarschijnlijk is en uit de laatste depêches over Marseille, hierboven medegedeeld, wordt het ook duidelijk dat de bedoelde verwikkeling nog niet is geschied.

— Ten aanzien van den Griekschen opstand blijven de tijdingen steeds zeer onzeker en tegenstrijdig. Voor het meest waarschijnlijke houdt men dat de vorderingen van dien opstand zijn beteugeld. In het Westen spreekt men van een manifest, dat door Engeland en Frankrijk aan de Duitsche mogendheden zou gerigt zijn, om ze aan te sporen gemeene zaak te maken tegen Rusland. Pruissen en Oostenrijk verkeeren in een tijd van buitengewone zendingen. Dagelijks verneemt men het vertrek van een nieuwen gezant van of naar Berlijn, Weenen en St. Petersburg. Die ijverige wisseling van denkbeelden of van voorstellen heeft, naar men zegt, ten doel de sluiting van een Bond tusschen Oostenrijk en Pruissen tot behoud der onzijdigheid van Duitschland. Reeds is er een ontwerp van overeenkomst te Weenen vastgesteld. Er worden bereids pogingen aangewend, om de mogendheden van Duitschland van den tweeden rang te bewegen zich aan het verdrag aan te sluiten.

— In de zitting van het lagerhuis van Vrijdag ll. heeft Sir Graham aangekondigt dat er maatregelen genomen zijn, om, in geval van oorlog, de visscherijen aan de Noord-Oostzijde der eilanden Orkney en Shatland te beschermen. Lord John Russell heeft op antwoord eener interpellatie, te kennen gegeven, dat de Regering de bepalingen, nopens de onzijdigheid in een raadsbesluit zal vervangen, maar dat zij het gevoelen van het Parlement daarover vooraf zal innemen. De Heer Drummon heeft de overlegging gevraagd van het verdrag nopens den aanstaanden oorlog, dat tusschen Frankrijk en Engeland zou zijn gesloten. Lord Russell heeft daarop verklaard dat er geen verdrag was geteekend. Er waren slechts nota's gewisseld en die nota's waren niet van dien aard om te worden overgelegd.

Uit eene koninklijke boodschap aan den Zweedschen Rijksdag bleek, dat de Keizer van Rusland den 7en dezer de Zweedsche neutraliteit erkend heeft. Volgens het *Afhonbladt*, was deze erkenning van een eigenhandigen brief van den Czaar aan koning Oscar vergezeld, waarin deze in zeer welwillende bewoordingen zijne goedkeuring van Zweden's neutraliteit te kennen geeft. Negentien mogendheden hebben die onzijdigheid erkend. Hamburg het eerst op 5 Januarij en Rusland het laatst, op 7 Maart. De Grieksche en Toscaansche regeringen hebben zich bepaald met de ontvangst van de mededeeling te berigten. Van Brazilië is nog geen antwoord ontvangen. Ten gevolge van krachtdadige wapeningen, is Zweden volkomen in staat, om zijne onzijdigheid te doen eerbiedigen. De s. b. n. Krusenstierna is tot bevelhebber van de vloot te Carlscrona benoemd.

— Ten gevolge eener briefwisseling van de Fransche Regering met die der Vereenigde Staten, heeft deze zich verbonden, om tot het uitrusten van kaperschepen geene vergunning te verleenen, doch weigert zij aan andere mogendheden het regt om Amerikaansche schepen te visiteren, ten einde te onderzoeken of zij voor de kaapvaart zijn uitgerust.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG 27 MAART.

Aan de orde is de discussie over het wets-ontwerp, strekkende om het Xde Hoofdstuk der Staatsbegrooting van
1854 (oorlog) te verhoogen met eene som van ƒ 1,045
De MINISTER VAN OORLOG vraagt het woord, om de
zijn leedwezen te betuigen omtrent de vergissing, die
plaats gehad bij het gewijzigde wetsontwerp, wat b
de meerdere aanvraag van ƒ 25,800. De rede was
de begrooting werd oorspronkelijk opgemaakt voor 10
den; daar het echter gebleken is, dat slechts de verho
voor 9 maanden noodig was, werd het wetsontwerp
omgewerkt. Bij de aanbieding van het gewijzigde
ontwerp werd de eerste berekening bij vergissing ge
en ziedaar de oorzaak der vergissing, die trouwens
steld is.

De Heer THORBECKE merkt aan, dat over den
voorgestelde vermeerdering onzekerheid hangt, di
althans voor het grootste gedeelte, wenscht wegge
te zien. Het eerste deel van het voorstel strekt tot
ging voor de uitgave van fourrage. Daartegen he
geene bedenking. De tweede vraag, die hier in aan
komt, is, wat in tijd van vrede noodig is. Voor al
hij niet genegen de *gewone* begrooting te verhoogen
niet stuksgewijs en tusschentijds en zonder gezette
deling. Maar het punt, dat Spr. wenscht opgehel
zien, is dit, welk verband tusschen deze aanvrag
omstandigheden buiten 's lands bestaat. Dat er ver
blijkt uit de stukken. Bij de begrooting werd de d
noodzakelijkheid tot verhooging niet gevoeld. Uit de
van Beantwoording over het aanhangig wetsontwer
het, dat de Regering zelve erkent, dat zij op dat
(28 October 1853) aan geene suppletoire aanvrage
«Men hoopte althans, zegt de Regering, dat het
toe komen zou, daar het voorzeker geene aangenaa
voor de Regering is, zich aan de verdenking bloot
len, als zoude zij de tijdsomstandigheden tot ve
eener begrooting te baat nemen.» Het blijkt derhalv
verband is tusschen de gedane aanvrage met
standigheden buiten 's lands. Men gaat nog wel ni
tot buitengewone *maatregelen*, welke door een d
oorlogsgevaar zouden worden gewettigd, doch inm
de verantwoordelijkheid der Regering niet gedekt
zij overtuigd van de noodzakelijkheid om, in afw
der gebeurtenissen, eene verbetering der strijdkrach
stand te brengen. Spr. moet opmerken, dat er t
voet van vrede en maatregelen van dreigend oorlo
een groot onderscheid bestaat. Er liggen daartuss
derscheidene schreden. Hij moet in het algemeen
ken, dat een gewapende vrede dikwerf meer to en
dan eene dadelijke oorlogs-inspanning. De laatste
heftige ontsteking, waarvan ook zelfs na eene ne
eene natie zich spoedig herstelt. De eerste wordt
te ligt eene slepende uitputtende kwaal. Hij erken
wel dat het nemen van maatregelen dikwerf pligt
Hij onderstelt dus, dat de Regering uit besef
heeft gehandeld, maar hij wenscht deswege te
ingelicht. Het geldt hier maatregelen van voor
hij vraagt al dadelijk waartegen? Is het in het vooru
dat we genoopt zullen worden een werkdadig aand
den krijg te nemen? Dienen zij om onze neutra
beschermen? Zoo ja, dan vraagt hij of er aanle
staat voor de vrees, dat die neutraliteit in ge
komen? Kan het gouvernement zijne meening,
doelingen en zijne kennis aan de vergadering bloo
Hij trekt zijne vragen dus te zamen: van welken
de betrekking van het land tot de gebeurtenissen
Oosten, waaruit de noodzakelijkheid tot wapen
welken voet dan ook, en wel van eene wapening
voortvloeit. Als men begon met eene suppletoire
ting voor het departement van Marine aan te
het zou spreker niet verrassen. En het ve
hem nog, dat er geene gelijktijdige aanvraag daar
daan is. 2°. vraagt hij, in welken omvang mogen
kenen op de eerbiediging der regten van neutrale
handel? Hoe zullen de oorlogvoerende mogendhed
omtrent te werk gaan? Meer dan iemand, althans
als iemand, wil hij het gouvernement ondersteun
het middelen vraagt, om onze onafhankelijkheid
verheid van handel en beweging te verzekeren,
verlangt de beschouwing van het gouvernement
te kennen. Het is zijne gewoonte niet bij eene
ging het eerst te spreken. Hij heeft dit echter
daan, om de Regering langen tijd te geven, om
wegen, wat zij op de door hem gestelde vragen
woorden.

De MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN dankt
THORBECKE voor de gewigtige vragen, door hem
omdat hij het ministerie in de gelegenheid heeft
deze groote punten tot klaarheid te brengen. Hij
medewerken, voor zoo ver hij spreken *kan*. Te
van de neutraliteit kan hij weinig zeggen,
Mogendheden zelven hunne meening daaromtre
hebben geopenbaard; maar dit mag hij zeggen,
reden heeft te denken, dat de beide Wester
voerende Mogendheden onderling besloten hebbe
aanzien der neutraliteit de meest vrijzinnige be
te nemen. Maar hij voegt er bij: dat het te
voor het belang van de neutraliteit, dat van
maatregelen geen misbruik door enkelen worde
dat niemand in ons vaderland door vuig winst
delingen zal doen, die zijne eerlijke medehand
kunnen in de waagschaal stellen. Omtrent d
staat dus gunstig vooruitzigt; maar geene zeker

Wat betreft de tweede vraag, welke verhouding
naderenden oorlog zullen hebben en zullen kunnen
onze stelling is zeer eenvoudig: die van de
onzijdigheid. Onze stelling is aangedrongen en
de oorlogvoerende Mogendheden hebben die vo

Nederland, allezins gebillijkt; en de hoop is niet gering dat die neutraliteit ten strengste zal worden geëerbiedigd.

Eene andere vraag nog is het, zegt de Min., of de Nederl. Regering den staat van onzijdigheid alleen moet verkrijgen van de genade der Mogendheden; dan wel, of Nederland tot een staat van verdediging zich voorbereiden moet om die neutraliteit te handhaven? De Regering wenscht een zelfstandig standpunt in Europa te behouden, en in staat te zijn, om niet alleen aanvallen af te slaan, maar ook nu niet noodig te hebben bij den eersten aanval vreemde hulp te eischen. Turkije leert het, dat eene natie, die zich niet verdedigen kan, twee soorten van vijanden heeft: de aanvaller en hij die ter hulpe snelt.

De heer REINDERS zal stemmen *tegen* het ontwerp; want hij acht de verhooging van de uitgaven voor oorlog niet noodzakelijk uit de tijdsomstandigheden, zooals de Regering het doet voorkomen.

De heer HENGST vraagt den Minister van Oorlog, of de geruchten gegrond zijn, dat de reserve van 1852 onder de wapens zullen blijven, tot dat de reserve van 1853 in den wapenhandel zal zijn geoefend?

De heer STORM, die steeds de begrooting van oorlog voor onze krachten te hoog opgevoerd heeft geacht, kan ook nu aan de voorgestelde verhooging zijne stem niet geven. Hij zou wel kunnen toestemmen in de uitgaven, aangevraagd tot dekking van de hoogere prijzen, die voor brood en fourrages moesten besteed worden; maar hij kan niet toegeven, dat de algemeene toestand van Europa zoodanig is, dat bij ons *eene blijvende verhooging* van het budget van oorlog noodig zou zijn? Hij zou een tijdelijken maatregel nog denkbaar kunnen achten, maar wat wettigt de *blijvende* verhooging van het budget van oorlog met bijkans 13 tonnen gouds jaarlijks? Hij zal dus stemmen *tegen* het wetsontwerp.

De heer GEVERS VAN ENDEGEEST vraagt, waarom het Limburgsche contingent zoo zeer verhoogd moet worden? Reeds in het verslag was die vraag gedaan, met verzoek om mededeeling van de organisatie op dat punt; doch de regering heeft verklaard, dat zij die inlichtingen niet geven kon. Waarom, vraagt de Spr., is voor dat contingent het duurste wapen gekozen: artillerie en kavallerie? Thans wil men de kosten brengen van *f* 114,000 op *f* 240,000; dat kan de Spr. niet goedkeuren. Volgens zijne berekeningen, die hij opgeeft, kan men met veel minder geld meer manschappen hebben, mits men zich niet juist van de duurste wapens bediene.

Het tweede punt, dat de Spr. behandelt, is de organisatie van de schutterijen; en ofschoon hij herhaaldelijk daarover had gesproken, achtte hij het van zijnen pligt, om steeds en voortdurend op dit gewigtige punt aan te dringen. Hij herhaalt dus hier de vraag: of het niet mogelijk ware, om reeds dadelijk, bij den een of anderen maatregel, de schutterijen op een beteren voet te brengen. De Min. had ten vorigen jare beloofd, telkens bij den Min. van Binn. Zaken om de wet op de schutterijen te zullen aandringen; Spr. vraagt: hoe staat nu, in Maart van dit jaar, de stand van de zaak is geoordeeld? Hij vraagt, of het nu niet dringend tijd is, om ten spoedigste die zaak te regelen? Hij acht het onbegrijpelijk, hoe sedert 1830 alle ministeriën hebben verzuimd, deze zaak tot stand te brengen; en hij is zoo doordrongen van de volstrekte noodzakelijkheid, dat hij weldra geneigd zou zijn, om zoolang die regeling niet is voorgedragen, alles af te stemmen, elke uitgave aan de Min. van Oorlog en van Binn. Zaken te weigeren.

De heer DE MAN heeft eene vraag te doen, van wier beantwoording zijne stem zal afhangen. Is de buitengewone aanvraag veroorzaakt door de omstandigheden in Europa, of is zij van dien aard, dat de begrooting in de toekomst op dien verhoogden grondslag als normaal zou moeten beschouwd worden? Staat de aanvraag in verband met de omstandigheden, is zij *niet* normaal, en dus niet blijvend van aard, hij is bereid om zijne stem daaraan te geven. De Minister van Oorlog heeft echter verklaard, dat de aangevraagde verhooging moet beschouwd worden als eene aanvulling van de *gewone* begrooting van oorlog, die dan ook op den duur op ongeveer 12 millioen guldens zou moeten beloopen. De Min. van Buitenl. Zaken heeft daarentegen vroeger verzekerd, dat eene verhooging alleen kon noodig geacht worden door de tijdsomstandigheden; maar dan kon ook de aanvrage slechts voor *ééns* gelden en niet strekken als grondslag voor eene *blijvende begrooting*. Spr. wenscht, dat men de discussie op dat terrein terug brenge, ten einde dat punt goed tot klaarheid te kunnen brengen. Alleen wanneer deze aanvrage geschiedt als buitengewoon, geregtvaardigd door de tijdsomstandigheden, dan zal hij zijne stem aan het ontwerp geven; maar niet, wanneer daardoor voor altijd 12 millioen jaarlijks zullen moeten worden opgebragt voor het depart. van oorlog. De natie kan dien last niet dragen; de belastingen drukken onregelmatig, en noodeloos mag men de natie niet op nieuw met 16 tonnen gouds bezwaren. Vroeger werd, tot bestrijding van het voorstel der 9 leden, aangevoerd, dat men door afschaffing van belasting aflossing van schuld zou onmogelijk maken; Spr. vraagt wat *nu* zou gebeuren, nu men in ééns voor tijd van vrede, voor altijd jaarlijks 16 tonnen gouds voor het depart. v. oorlog zou willen uitgeven? Hij acht dit, voor de Natie onverantwoordelijk.

De MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN acht zich verpligt, een woord te zeggen over de finantiële quaestie, door den vorigen Spr. ter sprake gebragt. De Min. meent, dat het voorstel der negen leden is gevallen, niet omdat men geene belastingen afschaffen wilde, maar omdat men de afschaffing van de voorgestelde belasting niet wilde. En zij, die tegen dat voorstel stemden, konden nu zeer wel stemmen voor de aangevraagde verhooging; want men moest de onafhankelijkheid van het land handhaven. De finantiële toestand van het land was, ondanks de amortisatie gebragt op de begrooting, dat na het voteren van *deze* uitgaaf, met 1855 nog zal overschieten 18 tonnen gouds; als wanneer de regering zal overgaan tot afschaffing van belasting. Want het stelsel der regering en dat der meerderheid van deze kamer is wel degelijk, volgens den Minister, om belastingen af te schaffen.

De heer DOMMER VAN POLDERSVELDT verdedigt het wetsontwerp. Volgens den Spr. bestaat een groot deel van het aangevraagde millioen uit de hoogere prijzen, die voor brood en fourrage moesten besteed worden. De som, uitgetrokken voor het kamperen, acht de Spr. niet van blijvenden aard. De overschietende 7 ton houdt de Spr. noodig voor het departement van oorlog, in den gegeven stand der zaak, en met het oog op den staat der gebeurtenissen in Europa. Door evenwel dit voorstel toe te stemmen, wil hij niet geacht worden goed te keuren, dat hij voor dit land een normaal cijfer van 12 millioen voor het Dep. van Oorlog noodig acht. Hij is van meening, dat eene goede verdediging gepaard kan gaan met een veel lager cijfer; maar het bestaande verdedigingsstelsel leidt, volgens den Spr., tot grootere uitgaven en tegelijk tot versnippering van krachten. Met een enkel woord licht de Spr. toe, hoe hij met »*den ouden soldaat*« (een bekend militair schrijver) eens is, dat alleen een geconcentreerd stelsel van verdediging voor ons land doeltreffend is.

De heer VAN NISPEN herinnert, hoe hij zijne stem had gegeven aan de begrooting van 1853, onder de voorwaarde dat het eindcijfer van *f* 10,400,000 niet zou worden overschreden; en hoe de Minister daarop ondubbelzinnig daartoe de verzekering had gegeven. Volgens den Spr. is de natie buiten magte, om *meer* te dragen dan thans het geval is. Gaat men van het sinds eenige jaren uitgestelde beginsel af, om vaste cijfers te overschrijden, Spr. vreest dat onze finantien op nieuw in droevigen toestand zullen gaan verkeeren.

Evenwel, ondanks dit alles, acht hij zich niet geregtigd om het wetsvoorstel af te stemmen. Wanneer de regering verklaart, dat zij, zonder dat de aanvrage worde toegestemd, hare verantwoordelijkheid niet kan dekken, dan heeft Spr. geene vrijheid om de wet niet aan te nemen. Alleen onder die voorwaarde zal hij er voor stemmen, en onder uitdrukkelijk protest, dat het cijfer geen blijvend cijfer zijn zal.

De heer VAN DER VEEN kan niet toegeven, dat in tijden van rust en vrede Nederland zou moeten dragen een budget van 12 millioen voor de krijgsmagt te land alleen. Hij betwijfelt, of dat niet gaat verre boven de krachten der Natie. De aanvrage strekt *niet* tot handhaving onzer onafhankelijkheid, en hij zal dus stemmen *tegen* de voordragt, tenzij de Minister mogt aantoonen, dat het wetsvoorstel niet strekt, om een *duurzame* verhooging tot stand te brengen.

De heer VAN GOLSTEIN vereenigt zich met het gevoelen van den heer DOMMER, namelijk dat de aangevraagde verhooging slechts moet zijn van *voorbijgaanden aard*, en dat een ander stelsel van verdediging behoort te worden aangenomen. De voordragt had ook bij den Spr. een onaangenamen indruk te weeg gebragt; en het is alleen aan de tijdsomstandigheden te danken, dat Spr. voor de wet zal stemmen.

De heer V. ECK kan zich niet verklaren, dat leden kunnen gewagen van een uitgave van *voorbijgaanden aard*. De officiële stukken zeggen ten stelligste, dat voortaan 12 millioen zullen moeten worden aangevraagd, blijvend en op den duur. De verklaring van de Regering is duidelijk en rond: de uitgave is blijvend, wordt eene gewone uitgave. En in zulk eene *gewone uitgave* kan hij niet toestemmen; gold het eene buitengewone uitgave, door de tijdsomstandigheden geboden, hij zou gaarne voldoen aan hetgeen zijn pligt hem zeide, dat zijne eerste roeping was. De Spr. treedt in eenige becijferingen en bewijst daaruit, dat wanneer men als blijvende uitgaaf over 9 maanden vraagt een millioen, men over 12 maanden moet aanvragen ruim 14 tonnen gouds. Hij acht zich bezwaard om zoo groote uitgaven toe te staan, te meer omdat ze in den weg staan de ontwerpen tot bevorderingen van handel en nijverheid.

De heer STORM VAN 'S GRAVESANDE zal stemmen vóór het ontwerp; want hij had altijd aangedrongen op meerdere uitgaven van het dep. van oorlog. Spr. erkent, dat de uitgave is voor blijvenden aard; maar hij ziet daarin volstrekt geen bezwaar. De natie, zegt men, kan geen lasten meer dragen, hij zou gaarne een thermometer hebben, om na te gaan, hoeveel precies de Natie dragen kon, en hij gelooft, dat de Natie nog niet zoo uitgeput is. Twaalf millioen, roept men uit! Spr. gelooft, dat het cijfer niet te groot is; dat er wel eens grooter cijfer is bereikt geworden, weshalve men er niet zoodanig voor moest terugdeinzen.

De heer LOYSEN zal het wetsontwerp aannemen als van *voorbijgaanden aard*; doch in geen geval zal hij in vredestijd 12 millioen jaarlijks voor het dep. van oorlog toestaan.

De heer GROEN VAN PRINSTERER is grootendeels homogeen met hetgeen de heer Storm van 's Gravesande heeft gezegd. Hij zal stemmen *voor* de wet, omdat de omstandigheden veranderd zijn, en omdat nu gevraagd wordt, wat reeds in September had behooren gevraagd te worden. Maar hij vraagt of b. v. in 1849, in Aug. 1850 niet een toestand was geboren, die mede op onze veiligheid had moeten doen bedacht zijn? Of de gebeurtenissen in Frankrijk ook niet bij ons buitengewone maatregelen hadden noodig gemaakt? En of nu, voor ons vaderland, de omstandigheden zoo zijn veranderd, dat sedert December ll. noodig is geworden, wat nu gevraagd wordt? Na de inlichtingen door den Minister van Buitenlandsche Zaken gegeven, komt hem dit voorstel zeer twijfelachtig voor. De geheele strekking van [illegible] tusschen Frankrijk en Engeland was [illegible] van het Westen naar het Oosten [illegible] meer dan ooit konden geacht worden voor dien oorlog beveiligd te zijn.

Daarentegen zijn het niet de omstandigheden van het oogenblik, maar de strekking der gebeurtenissen van onzen leeftijd, die regtvaardigen een wets-voorstel, zooals het thans is voorgedragen. De zoo hooggeroemde belangloosheid en opofferingen der Mogendheden, ter verdediging van Turkije, schenen hem toe te zijn het gevolg van de omstandigheid, dat men nog niet is kunnen slagen in eene overeenkomst ter verdeeling van dat heerlijk land. Maar die strekking nu moest aansporen, om een kern tot een goed leger hier te vormen, ten einde *wij* althans ten allen tijde voor de verdediging van het Vaderland bereid zouden zijn. De Min. had in 1852 verklaard, dat hij met *f* 10,400,000 volkomen genoeg had voor eene goede armée, nu die Min. eene verklaring aflegt geheel in »tegenovergestelde rigting« zou hij hem gaarne daarin toestemmen.

Spr. vraagt ten slotte, of de Regering verklaart voor de aangevraagde som een goed leger te hebben, zoolang de wetten op de militie en de schutterijen niet zullen zijn tot stand gebragt. (De Spreker was niet zeer goed te hooren, en wij kunnen derhalve voor de juistheid van dit gedeelte van ons verslag niet in allen deele instaan).

De heer SCHIMMELPENNINCK V. D. OIJE geeft een betoog, dat onder zijn ministerie eene wet op de militie en de schutterijen werd bewerkt, ofschoon zij niet in beraadslaging is gekomen, en dringt mede aan op de spoedige tot standkoming van die wetten. Hij zal stemmen voor het wets-ontwerp.

De Heeren GEVERS en DOMMER komen op hunne vroegere rede terug, of refuteren de beweringen van andere sprekers.

De Heer VAN HOEVELL zegt, dat het noodzakelijk is voor elk lid bijna, om zijne stem te motiveren, want er ligt in het wetsontwerp een zeker schemerlicht. De uitkomst van dit schemerlicht zal misschien zijn, dat de wet zal worden aangenomen uit tegenovergestelde beweging. De een die zegt de voordragt is *tijdelijk* van aard, zoo wel als de ander, die beweert dat de maatregel van blijvenden aard is, beiden beroepen zich op en bewijzen het door de stukken. Spr. wil niet zeggen, dat het doel der regering was om dat dubbelzinnig licht over het wetsontwerp te werpen, maar zeer zeker is het, dat daardoor de wet welligt zal worden aangenomen. Spr. was den heer GROEN zeer dankbaar, omdat hij zoo duidelijk had uiteengezet, hoe men verpligt was een goed leger te hebben ter verdediging van het land. Dit was ook Spr. meening, maar hij ging, bij de beoordeeling van de vraag, hoe veel is er noodig voor een goed leger, evenzeer als de Hr. Groen af op het oordeel van deskundigen. Nu zijn er deskundigen, die verklaren voor 10 millioen kunt gij een goed leger krijgen, en onder die deskundigen behoort ook de Min. van Oorlog van 1852.

Nu zegt die Min. wel in 1854: neen, ik heb 62 millioen noodig; maar Spr. is zoo vrij om zich te houden aan het oordeel van den deskundigen Min. van Oorlog van 1852; en hij mag dus niet noodeloos ruim 1 millioen meer toestaan.

De heer HUGENHOLTZ is ook van meening, dat een goed leger voor 10 millioen is zamen te stellen; en in elk geval, wanneer men de strijdkrachten wil verbeteren, men zou dan met de Marine moeten beginnen, die dit het eerste behoeft. Hij zal het ontwerp niet aannemen, dan alleen wanneer het ontwerp van voorbijgaanden aard is.

Niemand meer het woord vragende, is het woord aan den Min. van Oorlog; maar wegens het vergevorderde uur, wordt de verdere discussie uitgesteld tot morgen ochtend ten 11 ure.

's Gravenhage, 27 Maart.

WEENEN, Maandag 27 Maart. Volgens ontvangen tijdingen van het tooneel des oorlogs in de Donau-Vorstendommen, trekken de Russen in drievoudige kolonnes den Donau over.

LONDEN, Maandag 27 Maart. Op het door den Lord Mayor van Londen gegeven banket, heeft graaf Aberdeen verklaard, dat de vrede het hoofddoel was, en ofschoon de oorlog met kracht en ernst zal worden gevoerd, alsnog het besluit vaststaat, om zoo spoedig mogelijk een einde aan den krijg te maken, op eene wijze, die bestaanbaar is met de nationale eer van Groot-Brittannië.

— Men verzekert, dat aan den admiraal Napier bevel is gezonden, om de vijandelijkheden te [illegible] zoodra het saizoen zulks zal gedoogen.

[illegible]

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger [illegible] te te Oegstgeest, c. a. [illegible] Bleiswijk, [illegible]

[illegible] eervol ontslag verleend [illegible]

Z. M. heeft [illegible] der posterijen, en benoemd bij de posterijen [illegible] 3de kl., de heer J. H. Higly, [illegible] tot surnumerair de heer Jhr. J. L. van Sasse van Ysselt, te Roermond.

—

Z. M. heeft benoemd tot dir. der registr. en dom. in Zuid-holland, de heer W. Lee, insp. der 1ste kl. van de registr. en dom. in die provincie; tot hoofdinspecteur der registr. en dom. bij het Dep. van Finantien, de heer J. Stam, thans als dir. fungerende; tot insp. der registr. en dom. van de 1ste [illegible]

Zeeland, de heer P. J. Bachiene, thans inspecteur aldaar; tot ontvanger der registr. en dom. te Tilburg, de heer M. A. J. Losgert, surnum. bij de admistr. in Noordbrabant, tijdelijk bij het Dep. van Finantien werkzaam; 2°. bij het Dep. van Finantien met den rang van inspecteur der registr. en dom. overgeplaatst, de heer M. P. Smissaert, ontvanger der registr. en dom. te Enkhuizen.

—

Z. M. heeft den baron O. van Wassenaer Catwijck, of aan zijn regtverkrijgende, nadat de voorgenomen begrinding van den zandweg, loopende van Katwijk aan den Rhijn door de gemeenten Rhijnsburg en Oegstgeest tot aan den grooten weg van 's Hage naar Haarlem, zal zijn volbragt, concessie verleend tot tolheffing op dien weg, aan het zoogenaamde Zandhek onder Katwijk, volgens daarbij vastgesteld tarief.

—

De Gemeenteraad alhier zal morgen ten één ure vergaderen en alsdan de volgende punten in behandeling nemen:

a) Het benoemen eener Commissie van onderzoek der geloofsbrieven van den Heer Mr. D. Polak Daniels;

b) Het delibereren over

1. Het praeadvies van Burg. en Weth. op het Request van J. Hoogeveen, tot het uitroeijen van eenige boomen te Scheveningen;
2. de voorwaarden, waarop de gronden van de Heeren Spaan en Vollgraff van den Zwarten Weg kunnen worden overgenomen, tot het aanleggen van de nieuwe straat en de autorisatie tot verkoop der overige stukken aldaar gelegen;
3. het ontslag van den beurtschipper van Zalt-Bommel op 's Gravenhage;
4. het request van G. Brouwer, houdende bezwaren tegen de kiezerslijsten, en verzoek om daarop gebragt te worden;
5. een voorstel tot magtiging der Commissie van de Spaarbank, ter voorziening in buitengewone duurte van het brood, om te gelde te maken een kapitaal van *f* 50,000;
6. de ontwerps-verordening betrekkelijk koffijhuishouders, tappers, slijters en kroeghouders te 's Gravenhage.

Volgens de *Amst. Cour.* heeft Z. M. aan den heer van Dam van Isselt, voorzitter der commissie tot oprigting van het standbeeld voor Koning Willem II, het kommandeurskruis der orde van de Eikenkroon met de ster geschonken.

* H. M. de koningin-moeder heeft der commissie tot inzameling van liefdegiften ten behoeve van de weduwen en weezen der met de pink *Zeemanshoop* verongelukte visschers, eene gift van *f* 100 doen toekomen, en van HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik is bij die commissie tot hetzelfde einde eene gift van *f* 50 ontvangen.

* Aanstaanden Vrijdag, zal voor het Prov. Geregtshof van Zuid-Holland alhier te regt staan de zeventienjarige P. de L., beschuldigd van moedwillige brandstichting. De verdediging dezer ongelukkige zal worden voorgedragen door den Heer Mr. Janssens. Het openb. ministerie zal door den heer adv. gen. Mr. J. W. Gefken worden waargenomen.

* In de zitting van den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, van 24 dezer, heeft het openb. Min. conclusie genomen in zake den burgemeester der stad Amsterdam, eischer (proc. Mr J. G. A. Clant) tegen L. M. de Hond', verweerder (proc. P. J. van der Burgh) adv. gen. Arntzenius concludeerde tot verwerping; uitspraak 21 April.

Wij vernemen, dat de benoeming van den heer Umbgrove tot «hoofdinspecteur van finantiën» in Nederlandsch Indie, in verband staat met het voornemen eener hervorming van het kultuurstelsel, speciaal van de suikercultuur. Door den Minister van Kolonien moeten plannen van belangrijke wijzigingen, hem door den heer Vitalis, oud-inspecteur van financiën thans in Nederland, aangeboden, aan den Gouverneur-Generaal zijn gezonden, met den last om die plannen door deskundige ambtenaren op Java te laten onderzoeken, terwijl, als daarvoor bijzonder geschikt zouden zijn aanbevolen de heeren de Perez, lid van den raad van Nederlandsch Indie en Varkevisser, resident van Pasoeroean. Die beide heeren, verzekert men, hebben zich echter verschoond, en toen zou de Gouverneur Generaal besloten hebben, om eene commissie met dat onderzoek belast, te benoemen en aan 't hoofd dier commissie hebben geplaatst den heer Umbgrove, onder den titel van hoofdinspecteur van financiën. Een adjunkt-inspecteur en eenig ander personeel, zal hem worden toegevoegd. 't Een en ander moet eene buitengewone uitgave van ongeveer *f* 50,000 's jaars veroorzaken, die misschien eenige jaren kan gerekt worden.

Het onderzoek moet, indien wij wel onderrigt zijn, onder anderen ten doel hebben de beantwoording der vraag: in hoever het uitvoerbaar en wenschelijk is, om aan de suikerfabriekanten voorwaardelijk af te staan de gronden en de beschikking over de bevolking, afgezonderd en bestemd voor den aanplant van suikerriet.

(*Tijdschrift v. N. Indië.*)

Men verneemt voortdurend te Batavia de meest gunstige berigten omtrent de onderneming van Z. K. H. prins Hendrik en den baron van Tuyl, op het eiland Biliton. Deskundigen waren echter van oordeel, dat de ondernemers met meer werklieden moesten werken en de zaak krachtiger doorzetten. Men weet, dat de werklieden Chinezen zijn, die van Singapoera en elders worden aangebragt. Nu achtte men 1500 Chinezen niet te veel, terwijl er thans slechts met 400 gewerkt werd, en er nog 500 ontboden waren. Korten tijd geleden, zijn te Batavia 165 pikols tin aangebragt, het eerste produkt van deze schoone onderneming. (*Idem.*)

Uit de handelingen van de algemeene synode der Christelijke Hervormde Kerk in het koningrijk der Nederlanden in den jare 1853, blijkt, dat door de synode, op voordragt van de algemeene synodale commissie, de volgende naamlijst van medewerkers tot de vertaling des Nieuwen Testaments is goedgekeurd:

De hoogleeraren W. A. van Hengel, N. C. Kist, J. H. Scholten, A. Niermeijer, P. Hofstede de Groot, L. G. Pareau en W. Muurling.

De predikanten dr. H. J. Spijker, dr. J. ab Utrecht Dresselhuis, dr. C. H. van Herwerden, dr. J. J. Prins, dr. A. H. Blom, en J. R. Wernink.

Voorts de hoogl. A. des Amorie van der Hoeven, dr. H. N. van Teutem (Remonstranten), dr. D. Harting en ds. G. Vissering (Doopsgezinden).

Het is bekend, dat de Utrechtsche Theologische Faculteit de volgende geleerden genoemd had als in aanmerking kunnende komen voor de bijbelvertaling: prof. A. des Amorie van der Hoeven, dr. Th. K. M. von Baumhauer, dr. J. J. Doedes, prof. W. Moll, dr. J. J. van Oosterzee, dr. G. Vissering, ds. J. R. Wernink.

De synodale commissie heeft daaruit de heeren des Amorie van der Hoeven, Vissering en Wernink overgenomen. (*N.*)

Ook de heeren H. F. de Charro en Zonen, te 's Gravenhage, Geb. Uijt den Bogaard en P. Proost en Zoon, te Amsterdam, en van Gijsen Koning en des Jardin, te Rotterdam, allen groothandelaars in papier, hebben zich bij adres aan de Tweede Kamer gewend, hunne bezwaren te kennen gevende tegen de voorgestelde wijziging van het tarief der regten van in-, uit- en doorvoer, waarbij het thans bestaande verbod van uitvoer van lompen wordt opgeheven en een hoog uitgaand regt wordt vastgesteld. Zij verzoeken eveneens «dat de wetgeving niet den laatsten slag zal toebrengen aan de papierfabrieken in Nederland, die nog eene bron van bestaan voor duizende landgenooten oplevert.»

Uit St. Petersburg wordt onder dagteekening van den 14den Maart gemeld, dat volgens aldaar van de vreemde consulaten te Odessa ontvangen berigten, het verbod van uitvoer der granen strengelijk wordt uitgevoerd, zoo zelfs dat geene schepen mogen vertrekken en de ingeladen granen weder moeten gelost worden. De Nederlandsche en andere gezanten wenden voortdurend pogingen aan om verzachting van dien maatregel te verkrijgen.

(*Staats-Courant.*)

Van de werf van de heeren Victor en de Wijk te Oudezijl bij de N. Schans, is te water gelaten het schoonerschip *de Zwijger*, groot 120 lasten, te voeren door kapt. J. Witkop, onder directie van Mr. B. Haitzema Victor.

Volgens den staat der opbrengsten van den Aken-Maastrichtschen spoorweg, zijn gedurende de maand Februarij vervoerd: 5,717 reizigers en 5,700,500 n. pd. goederen; de opbrengst van de eerste bedroeg *f* 2,517.44, die van de tweeden *f* 7,482,56½, die van 94,950 n. pd. schaalkolen en 29,805 halve mudden gruiskolen *f* 8,776,90; totale opbrengst: *f* 18,776,90½.

De *N. R. C.* heeft per telegraaf tijdingen uit Batavia *via* Triest ontvangen tot 9 Febr. zij behelzen geen staatkundig nieuws.

De Hooge Raad heeft den 21 Febr. jl. kostelooze toelating verleend aan A. Oberlie, weduwe van H. P. van Doeijenburg, die als moeder van haar overleden zoon C. Oberlie, aanspraak gemaakt heeft op diens nalatenschap. De Hooge Raad zal te beslissen hebben de vraag, of, wanneer het moederschap niet wordt betwijfeld, de natuurlijke moeder van de erfenis kan worden uitgesloten, omdat de authentieke acte van erkenning eerst na het overlijden van den zoon is gepasseerd? Wanneer deze vraag bevestigend wordt beantwoordt, zal de nalatenschap aan den staat vervallen. (*W. v. h. Regt.*)

* Naar men verneemt, zal Z. M. zich aanstaanden Woensdag voor eenigen tijd naar het Loo begeven.

* Morgen avond zal ten hove het uitgestelde thé-dansant plaats hebben.

* Men verneemt, dat Z. Exc. de generaal Fagel, gewezen buitengewoon gezant van het Nederl. Hof bij dat van Frankrijk, niet naar Nederland zal terugkeeren, maar te Parijs zijn verblijf zal houden.

* Woensdag avond zal er weder een casino plaats hebben.

Leijden, 26 Maart. Gister promoveerde tot doctor in de regten, de heer F. X. Verheijen, uit 's Bosch, na verdediging van eene dissertatio Juridica Inauguralis: *de rehabilitatisme in rebus mercatorus.*

† **Rotterdam**, 26 Maart. Heden is alhier per Vlissingsche boot gearriveerd het Etat Major met verdere Equipage van het afgekeurde Russische schip Navarino, en direct overgegaan op de stoomboot Willem de tweede der N. S. B. M. gedestineerd naar Dusseldorp. Onbegrijpelijk is het aantal personen, hetwelk zich als het ware in de boompjes verdroeg, om iets van die zeelieden te zien.

Groningen, 25 Maart. Men verneemt, dat Dr. W. Jongbloed, Donderdag, 30 Maart, met het houden eener redevoering het professoraat aan de hoogeschool alhier aanvaarden.

Correspondentie.

Het stuk van den heer B. uit Maastricht is voor ons raadselachtig. Voor ieder, die in de zaak zelve niet is ingewijd, is het onverklaarbaar, wat de bedoeling is van het stuk. Zonder nadere explicatie derhalve, kan het niet geplaatst worden.

Advertentiën.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn het meest zeker werkende middel dat ooit bekend is geworden in gevallen van jicht, zinkingen, enz.* Uittreksel uit eenen brief van den heer Thomas Wijborn, drogist te Eton, gedagteekend 26 April 1853, aan den professor Holloway: Mijnheer! Er is onlangs een geval ter mijner kennisse gekomen, hetwelk, zoo ik vermeen, verdient bekend te worden. Een arm man alhier leed zoo sterk aan verouderde zinkingen, dat de eene zijde van zijn ligchaam geheel verlamde, en hij onafgebroken sterke pijnen gevoelde. De geneesheeren van het Westminsters hospitaal, onder wier behandeling hij was, verklaarden hem ongeneeslijk, doch door het gebruik van uwe zalf en pillen is hij genezen, en heeft zijne vorige krachten geheel herkregen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.85, *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij C. VAN DORT, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. STRAATMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement. (3)

Prijs-Courant der Effecten.

—

AMSTERDAM, 27 Maart 1854.

Nederland.	Pct.	($\frac{13}{16}$
Ned. W. Schuld.	2½	$50\frac{9}{16}$ $\frac{15}{16}$
Dito Certificat. .	3	$61\frac{3}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{4}$
Dito Dito . .	4	$78\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{5}{8}$
O. I. Leening. .	4	
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats. .	4½	106
Belgie.		
Certificaten. . .	2½	
D° *Rothschild* .	2½	$41\frac{1}{4}$
Frankrijk.		
Obligatiën . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	$16\frac{11}{16}$ $\frac{13}{16}$
Dito Buitenl. .	3	$34\frac{1}{2}$ [$\frac{13}{16}$
D° Binnenl.^{6}/m.	3	$32\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{3}{8}$
Bew. Sp. Com.		$3\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	$29\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{7}{8}$
Dito uitgest . .	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	$90\frac{1}{4}$ [illegible]
Dito 1828/1829	5	$89\frac{3}{4}$ [illegible]
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	4½	
Dito *Hope* . . .	4	$65\frac{3}{4}$ [illegible]
Dito *Stieglitz* .	4	65 66 [illegible]
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	53
Polen.		
Obligatiën . . .	4	
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	54[illegible]
Dito bet. Amst.	5	70[illegible]
Dito letter B. .	5	70[illegible]
Dito 1847 . . .	2½	27[illegible]
Dito 1851/1852	2½	27[illegible]

Philad., Bank-Act. $3\frac{1}{4}$; Mexic. te Lond. 3 pct. 20[illegible] dito Onb. $20\frac{5}{8}$. $\frac{13}{16}$; Gren. te Lond. Onb. $14\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; [illegible] pct. $51\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$.

Nadat de markt bereids eene dalende beweging toonde, was dezelve, alhoewel lager dan eergisteren, niet ongunstig; veel kooporders welke later op de verlaagde prijzen [illegible] alle genoteerde effecten bewerkstelligd werden.

LONDEN, Vrijdag 24 Maart. Consols op ti[illegible] Mexic. N. 3 pct. $22\frac{1}{2}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. ex d. 5[illegible] Uitg. $5\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 77; Spanje 3 pct. 3[illegible] pct. $17\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 74; dito 5 pct. 84[illegible] pct. $53\frac{1}{4}$; dito 4 pct. 83.

Turken $\frac{1}{2}$ pct. premie. Wissel: Amst. $11.15\frac{1}{4}$.

Het huis Monteaut te Parijs en Londen, is [illegible] met 100,000 pd. st.

PARIJS, Vrijdag 24 Maart. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. [illegible] dito 3 pct. op t. 63.95; Sp. Binn. 3 pct. $32\frac{3}{8}$; [illegible]

WEENEN, Vrijdag 24 Maart. N. Metall. 81[illegible] B. 108; Bankactien 1160; Lomb. 5 pct. 98; [illegible] 114; Wissel Londen 13.22; Parijs $161\frac{1}{4}$; Zilver [illegible] Nieuwe Leening $86\frac{3}{4}$.

De beurs verkeerde in eene betere stemming.

MADRID, Dingsdag 21 Maart. Sp. 3 pct. [illegible] dito nieuwe 1 pct. $18\frac{5}{16}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.